

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Relationi e disvorsi varii Italiani, italienisch und lateinisch - Cod. Durlach 26 bis 32

Varie cose del Stato de la Chiesa Romana - Cod. Durlach 29

[s.l.], [1558-1592]

Sedis vacantis, ordo, tam in administratione vrbis, et status ecclesiastici
quam in creatione noui Pontificis

[urn:nbn:de:bsz:31-236279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-236279)

Sedis vacantis, ordo, tam in administratione

urbis, et status Ecclesie quam in

Creatione novi Pontificis

Mortuo summo Pontifice, statim eius cadaver

aperitur, et a Penitentiarij, S. Petri Lau-

atur, deinde imbalumatur, quod si continet

genit, exera, mori, ad Vaticanum statim

transportatur, et in Aula, in qua consisto-

na secreti haberi solent, induntur et ornantur

vestibus Pontificalibus, deinde trans-

portatur in sacellum S. Petri quartum

iuxta Aulam Regiam, ubi ab Aulicis,

et ab alijs pedes desculantur, ibique assistunt

duo Presbiteri Penitentiarij S. Petri, et

quatuor, aut sex milites elicti solite

militari Pontifici. *in manu d. d.*

Sumo mane, si natee, aue vespere, si ante pran-

dium moritur, Cardinales conuocati per

cursores, de mandato *Dom. S. Secarij*, Eora

uo congregati in Palatio vacante in du-

la via qua consistoria secreta fieri solent

ubi viginti Annus Cardis Camerarius pre-

sentat sacro Collegio anulum piscatorij

qui ubi agnitus fuerit fingitur omnibus

inspicientibus, idem fit de sigillo quo

plumbabatur bulla.

Deinde deprecarunt tres Cardinales primi cuiusq;

Ordinis, nimirum Epus Ostiensis, qui

est Secarius, 2° Presbiter, 3° P.^s

Siaconus, qui una cum Anno Camerari

curam suscipiant, custodiende ut cui

pro secum, et pro eius defensione, milites
 contribuendi, et expensandi pecunias ex
 Casu 5to Regi; pro expens. necessarijs, et
 pro sustentando Conclavi, et pro eius sus-
 tentandis, et in dicta prima eius Congregate
 eligentur Sux militari contribuenda pro
 ditione vobis, et evens statens Sic.

Deputacione iam vobis abij Cardo. pro ordina-
 ris ex equis defuncti Pontificis, et di-
 solere deputari secundi Card. cuiusmodi
 ordinis, nempe 2° Ep^o, 2° Presb^o,
 et 2° Diaconus, qui ex bulla Pij 4°
 super reformatione Conclavis data, pro
 sumptibus fructibus non plus nihil
 impendere, decem millibus ducatis, com-
 putatis parvis Siquibus, et regalibus

tam Camerarij et Scribarum, et aliorum
Camerariorum, quorumcuq; officiorum, et
Ministeriorum.

Constitutione suo Sub. in sacro Collegio in
eadem Congreg. re vrbis S. et Civitatis
Leonis, sine ut vulgo dicitur Burgi
et alijs, eorum assignat' certis numeris
militum, solent fere semper Sub. et
a defunctis Pontifice un' electi, vrbis et
Burgi, confirmari a sacro Collegio,
et confirmare omnes alij Sub. Provi-
ciam, et Civitatem status S. C. S.

Qua Congregatio, et omnia sacra creature de-
functi, solent associare Cadaver defuncti
Pontificis, quod est sacello vrbis quare
infra ad divi Petri eodem, ubi nunc est.

locatur in Cappella Gregoriana prope Caricellos
 ferreos, propter comoditatem deambulandi: pe-
 des ipsius defuncti, quod de causa saluti Socrus
 lus frequens magis et minus concurrere,
 et pietate quam gererent in talem Socrus
 furem, ubi viduatus tres dies, hac de ca
 relinquitur, postea tumulo demum constructo
 reconditur a sac. sac. S. Petri.

A praedio primj diei post mortem Socrus
 Cardinales de praediis civitatis ordinis, una
 cum sacraario congregantur in aedibus
 Socrus sac. S. Petri, ubi agunt, et exequi-
 mandata, quae sibi commissa sunt a sacro
 Collegio, pro custodia verborum, et pro extructio-
 ne Conclavis, et pro annona, et sic continuantur
 singulis diebus ubi opus sit, usque ad ingressum Conclavis.

Primo Cardinalis camerarius, secum moerens,
Pontifice, associatur semper a custodia
vindicantia Pontificis, usque ad ingressum foris
uis, quoniam per hoc ipsum stat maxima custodia,
et alitur cum sua familia, sumptibus
camere aptis in loco Pontificis, usque
ad creationem novi Pontificis.

Qui singulis Cardinalibus assignat per fore
rum in Palatio Vaticano mansiones
ubi commorari queant, sicut libet, usque ad
ingressum foris, et durante Cardinalis
familia ibi manere possit, ut commodius
mandum, et ceteram sibi sine parare que
libet queat, ipse autem Primus Cardinalis in habitaculo
parat in Palatio, quam habitabat dum
Pontifex, usque ad creationem novi Pontificis.

Mortuus, aut omnes subirent, et familiares
defuncti Pontificis similiter, ut a lebanis
vivere Pontifice, usque ad ingressum conclave.

2. die simul congregantur Dni Cardes. in
Aula qua superior die, pro expeditione
et ordinatio gubernij Urbis, et sacris
Aula, et conclave, quo conveniunt illi duo
Subies in praesentia congregati, aut confirma:
a. Urbis et. S. et. Surgi, ad prestandum
Juramentum fidelitatis, sacro Collegio, et
iurat. lustris S. Angeli, et Ducibus
militia conficienda pro custodia Urbis, et
Conclave.

3. die conveniunt Dni Cardes ad domum Petri
in Cappella Sixti ubi recitatur
exequia pro anima defuncti Pontificis,

22
qua sic per sex dies sequentes continuantur
in eadem Cappella, et eadem hora per tres
alios dies sequentes celebrantur in media
Cathedra S. Petri, ubi Pyra magna
extructa est, et in signis defuncti Pontificis
ornata, et semper missa eiusdem
diebus celebratur a Cardinalibus, 1^a a
Decano quo impeditur a 2° Ep^o, altera
die celebratur missa a p^o Presb^o, 3^a
die a 2° Ep^o, vel a 3° si p^o die a 2°
fuerit decanata, 4° die a 2° presb^o,
et sic singulis diebus observatur, Eius
ordo.

In ultimo die exequiarum habetur oratio lati-
na fundebis, qua laudantur, et commendantur
facta, et actiones, et vota defuncti Pontificis.

Singulis hinc nouem diebus de canonicis missa exierit
 quoniam, (quod) oes congregantur in sacran-
 tum Petri, prope dictam Cappellam sicuti 4.
 ibi leguntur littere a Tubero. ^{hinc} status hinc
 missa, et quae de nouo emergunt, noua
 sanctiones, et ordinationes faciunt, Intra
 munitate praeter Regum, et Imperatoris, et
 aliorum Ducum Oris, qui non ueniunt
 simul omnes, sed hodie unus, uel duo, cas
 alios, intermitatur quibus, auditur, et bene-
 que cuius de mandatis Seculari et sacri Collegij
 responditur per Secretarium sacri Collegij;
 solent a. oras Regum, et Ducum significare
 solent, quae ex morte Pontificis percipi-
 rant, et sacri Collegis, et sedi a postea, rang
 aut defensores, et aut benemeriti, se eroper

suas offerre, pro conservatione, eade[m] salu-
te sedis, et reliquis, quibus, eripimus sacras
lit[er]as, quorum officia, oblationesq[ue], conuocare,
et laudare, eisq[ue] gratias ingentes agere,
per sacrum Collegium.

In primis exequijs, quae pro die[m] pro die[m] defuncti
Dionisij, celebrantur a sacro in d[omi]no Cappella
S. Petri in eadem ecc[lesi]a S. Petri, ce-
lebrant, ducenta missae pro die[m] ip[s]ius San-
ctij, a his uero diebus, durantes exe-
quijs, celebrantur in cenam, aut lib[er]am
celebrantur datur pro elemosina unius
Julij.

Car. uero S. Petri, datur centum aurei, p[ro]
die taren[si], Petri, et Martinianij, et Cap-
pellarij. Sacrantur singulis diebus cereos,

101
et Cardenas, qui de pectore ex pyra, et ex
aleantibus.

Absoluta missa quatuor primi Cardinales, unicus
eo Cardinale qui missam celebravit, in duci
gloria latus nigris, et mitra Cardinalicia
orationes consuevas legunt, et ceremonias so-
litas peragunt, circa Cavalecentum.

His peractis 12° die post mortem ipsius Pontificis
celebrat missa spiritus in solita Cappella
Sacerdotum 4° in ecclesia S^{ti} Petri, a Decano, sive
coadjutore, a 2° Ep^o Card^o, qua peracta
habent orationes laevias, qua loquitur or^o Card^o
ad electionem optimi Pontificis, post propositis
omnibus rebus humanis, et maximo citius
ad creationem pervenerint. tanto gratiam
nem Deo, et hominibus esse certe suavit.

1001
om. in Bullam Pij quarti super reformatione Conclavis
decem in dies a morte summi Pontificis celebran-
tur Cardinales discesserint exprocedere, et in eorum
exequias nonam continuorum dies celebrari
nec in illo processu ulterius differere, quae autem
in spatium Conclavis, quod si in quibus diebus
occurrerit aliqua singulari, et magna
festivitas, propter quam sic omnino celebratio
exequiarum, nisi in aliis diebus
comparari debeat, in numerum nonam dies
ne per unum quidem retardetur ingressus
Conclavis.

Habita oratione per Cardinales bini incedentes
processionarii, in sua unusquisque ordine et tem-
poris dignitate, procedente cruce, exiit
et de ea Cappella, Post incedentes Episcopi

sequentes Presb. Vltimo loco Diaconi Card. les
 ingrediuntur Conclauem, et ante crucem stant Canon
 ones Cappelle Pontificis, Cantantes Hymnus
 Veni Creator spiritus, et ubi oes Card. perueniunt
 iuxta in Cappellam Paulinam iuxta portam ubi
 Pontificia, et adoratio Pontificis postea fieri so
 lere, cantato versiculo, et responsorio, et omnes
 spiritibus oes Card. Cappas nigras accipiunt,
 et accipiunt motetas, quibus habitas Card.
 propriis sede uocantur, et singli. ducunt ad suas
 cellulas.

quod si qui uelint occurrere ad mandatum domini
 Card. quia clauditur Conclauem, nisi b. c. c.
 notari, ab ingressu. n. Conclauis usq. ad illam
 horam qua clauditur, tunc famuli impetrant
 ne pro suis. d. n. s, cum familiares Prelati, et

151
quos invidere suos suos hereditate, et manus
decurant, et alij non Pontificis obsequii
periclitantur.

Conclaves autem constructae intra certas edas, et cellas
separatas, ubi hoc collegium construunt, quae
sunt cardinales, tam priores, quam abbas, quae
sunt cellae latitudinis - - et
longitudinis - - et altitudinis - -
habere quae argenteae et lignis quaedam
quae seorsum subterreant, et ianua est ex
seorsum, quae non habet clausuram, in qua
tam cardinales, quam eius conclavice con-
morantur, et omnia servitia corporalia
sibi peraguntur.

Constructae autem conclaves, seorsum dividuntur cellulae,
signati numeris, et quae sunt cellae, et

fuisse policia, signata n^o i. 2. & t^o e^o policia
 fuisse, ubi nomen cuiusq³ Cardinalis scriptum
 est. Ille in uno vasculo, & in altero p^ontice
 et oes complerentur simili modo celebrarentur
 sortie, dum Cardines sunt congregati p^ontice
 exequias in d^o Sacram^o s^o Petri, tubas
 aut quatuor d^obas ante ingressum son-
 itant, ut unusquisq³ suam oblatam ubi
 sortie oblatam ornare, et m^ostruere queat.
 Parant^{ur} aut^{em} oes s^ont p^ontibus Card^o p^ontibus, et
 velibus viduis, quae noti vulgo app^ollant^{ur},
 violaceis nem^o uenit^{ur} Card^o creati a Pont^o.
 f^ore defuncto
 A p^ontio aut^{em} eiu^odem diei quo in s^ontiane
 vigilia fuerunt Cardinales congregati in
 Cappella Paulina, ubi q^{uod}q³ o^{mn}es s^ont, aut^{em}

Regis Gallie, aut Hispaniarum, aut aliorum
Imperium solent Reges, et proinde man-
data suorum Imperium, et ipsi respondere
sacrum Collegium ex viciis, et presbiteris gl'icis.
In eadem praesentia Congregatio, qua fit eo pro die in Con-
clavi, admittuntur omnes Custodes Clavis Con-
clavis, qui sunt omnes Imperium, Prae-
sentes in Curia, Barones Romani ac for-
sennales, et alii, ad presentandum Sacramenti
fidelitatis in manibus Decani, si quid
aliud occurrerit agendum, presentatur
a Cardinalibus.

Circa vero quinquagesima aut sexagesima noctis eorum
congregantur eorum omnes, praeter Cardinalibus
absentes, cura est vivendi cessat, eorum
alios expellendi remanent, et tunc facit.

Dialibus sequentibus, primis uiribus ordinis
nimini Secano, 9o Presbitero, eo p[ro] Diacono
una cu[m] P[ro]curatore

Sumo mane sequenti diei, ante post prandium,
conuocatis omnibus Conclauis in Aula
Regia, et in Cappella S[an]cti Quati clauis
trius Cardinalis de p[ro]curatore una cu[m] Camerario
accurate domos cellas conclauis inspi
cunt, et si quisquam, alius Inuentus, q[ui]
reperit expellitur. Deinde, reversi ad
sacellu[m] imponunt et mandant mag[ist]ro
Ceremoniaru[m], ut ab hac parte Legat[us] nomina
uiru[m] Conclauis, et q[ui]q[ue] negatens
si scit se mag[ist]ro Ceremoniaru[m], et recogni
tis exit ex Cappella, unus post aliu[m]
ordinatim, quod si quis ulterius reperire

infamie vocam sub seos, et officij, et bene-
ficij privare? Deinde telexano? sub eadē
pena revocare, cognemini? dae? in d. canonibus
iuxta reformationem. Sij quarta.

Conclavitarum nomine excepti Cardinalibus
conceduntur omnes in conclavi exi-
tentes, et si sunt aut familiares
ipsorum Cardinalium, aut officiales, aut fa-
muli publice utilitati et comoditatis
in servientes, et pro oco, aut decem ore
solent et duo unicuique Cardinali, aut
ad summum tres familiares seniores,
et infirmis conceduntur, in conspectu Sij
quarta de reformat. Conclavum, sacrista
unicuique uno clerico eadē in officio,
duosque magistri Ceremoniarum vocaturi missam

celebrationi et simili cum officij, adesse etiam
 Unus sacerdos pro confessionibus audiendis a ma-
 iori Card. parte per secreta suffragia electus,
 Unus Collegij Secretarius eorum. Duo medici:
 Unus Chirurgus, Unus Anatomarius, cum uno,
 aut duobus seruientibus, Unus faber ligna-
 rius, Unus Cementarius, Duo Barberisores,
 cum uno aut duobus seruientibus. Qui
 omnes non est aliqua Card. familia, sed
 aliunde per fabas secretas eliguntur, et
 qui plus voce habuerit, delectus inelli-
 gitur, eis autem salaria se publico tribuuntur.
 Quod si quis ipsum Conclauem iam ex alicuius gratia
 per hostium ingressus fuerit, omni honore,
 gradu, officio, et beneficio, ipso facto pri-
 uatus est, tradendus Curie seculari, aperi-

mis penit. punitur ex contumacia
medica p. 4.
Sacerd., aut alias sententias, nullius rogam,
aut legitimum aliquod impedire, aut
recipere, omnes gratias, dignitates,
et privilegia bonae fidei. penas
excommunicationis sine secessu
subeunt, ab absolendi facultate sibi. Porro
sunt venales excepto more alicui
et alijs etiam penit. punitur.

Adhibita hac diligentia perquirendi, et
perlustrandu facultate, cardinales
bona debita conveniunt ad Sacellam
Pauli, ubi cardinalis Secamus celebrat
missam privatum, abq. ceremoniis
nisi excepta facit, que cardinalibus

omnibus prebetur, et Cardinales omnes, pres-
 terquam celebrantur missam a manibus
 Secani sacram Eucharistia sumunt
 Sacer enim p[ro]ter Cardinalium prece-
 dit causa missam quotidie celebrare, aut
 sepe, aut in ipsa Cappella Paulina,
 aut in Cappella Sixtina, aut in
 Sacram Congregationis, que in
 hyeme, aut autumno, sacer esse solet
 ibi. diebus vero est in sacra
 soler, postea si sacra praestatur a mag[is]t[ro]
 Ceremoniarum, a sacra et intelligibili voce,
 oram ipsi Cardinalibus deueniens
 ad seminum, sequitur Bulla Inj[ur]
 et: contra Simoniacos et hereses Pa-
 pam, et p[ro]ter in C. ubi pendul[us]

de elec. lib. 6. et Cemensis Romani
cod. tit. et Bula Pij quare super
reformatione Concilii. ultimo loco
legitur forma Inramener; secundum
quam cardinales omnes iurata, se a bea-
tissimis que continentur in dictis
Bulis, et in d. 8. et in d. 10.
Cemensis, et aliarum constitutiones, si qua
ab ipsis addite propositae fuerint, que
aliquando propositae demum solent, ni-
hilominus differant ad locum Congre-
gationis post mandatum.
Inramener forma a Magistro Ceremoniarum
sumpta talis est. V. B. Hos
Episcopi, Presbiteri, et Diaconi. S. R.
et Cardinales, in hoc sacro Concilio,

pro electione fuerit. Romani ac vni-
 uersali Pontificis congregati, pro-
 mittimus. Iuramus, et uouemus, ac qui-
 libet nostrum promiserit, iurauit, ac
 uouit, quod constitutionem felicis
 recordationis Iulij Papae secundi;
 cui per vi presentia nostra, alia et
 inuestigabili uoce locum, ad usum
 obseruabimus, et quilibet nostrum
 obseruabit, quodq; in cuiuscumque
 fuerit electione, omni priuata
 affectionis, uindictatione pro-
 sita, et cuiuslibet passionis, et
 connexionis, et obligationis ne-
 cessitate, nec non fraude, et mendacii
 contemplatione cessauerit ac nullis

antiquae, sed solum deo inspirante,
pura, ac libera mente, ac nuda electionis
causa, iuxta constitutionem Pie me.

Gregorij Pape 2^{mi} in generali Concilio
Lugdunensi editam, et de ceterum, si
nullo modo cogam nobis sceleram, nota

no scera prestabimus, et quilibet ritum
prestabit, sic nos deus adiuet,
et sacrosancta euangelia.

qua scera quilibet Cardinalis suo
ordine decet ab ipse cargeris
ambabus manibus in mar-
ginem crucifissi, in libro mis-
sali iuxta uerbum te igitur,
et iuxta consecrationem pro-
siam singulis proscera a magis
Cereemoniam?

ceremonias, profert eadem verba, sic me
 deus adiuet, et sic sancta dei Evan-
 gelia, ut vultur figuram Crucifixi
 porrigit, et in mensa prebet, duo
 vas vel tribus vestibus ad p^{te} Sabiti, et
 regatq.

Iste Juramento, metris apicur de capi-
 tulis conlavit, que solent fieri curi,
 a Card. vel a futuro Pontifice obser-
 vandi.

Dum hoc prout a Card. in d. cap-
 pella Paulina, eadem hora conla-
 visse conveniunt in Cappella
 Sixti 4^{ti} et Clum. sacri Collegij
 proponit privilegia, et immunita-
 tes solitas conied. ipsi conlaviti.

111

volent etiam inter ipsos convenire
ut Comlavitata illius partibus qui
in sum Pontificem electus erit
volent alijs Comlavitata pro cella
domini sui, que de jure pertinet
ad ipsos Comlavitata sex marcas du-
caty anni, aut maiore, aut mi-
norem summam pro ut inter
ipsos conventum fuerit, atq; ita
se observatum omnes promittunt
et iurant.

Elegerunt autem quatuor, aut
sex, quibus mandatur cura exe-
quendi de privilegijs, et pecu-
nia promissa, et Comlavitata
suum Pontificis exigendi, cum
aquis

equaliter inter ipsos conlatus
dividendi.

Item de iure collegij regali de
omnibus supradictis inter prelo
ut sit servati.

Summariu facultatis et
privilegioru conlatus.

Privilegia autem que concessuntur
conlatus hi fieri debent.

In primis recipit. Item ipsos in nos
familias, et ut ealy nominant.

Item fait es protestantios et q. qui
dant privilegij et non depreat.

Sabitu protestantios

Item fait es comites Palatios

Item fait es nobilib, etiam quod ad

inventionem beneficiorum
Item dat licentiam, et facultatem
doctorandi quocumque Ep. Curia
Item creandi Advocatos
Item legandi spuriis, aut bastardis.
Item facit eos exemptos ab ordinariis.
Item dat exemptione a gabelis, et
a decimis
Item absoluit eos a quibusvis exco-
municacione et interdic-
tione per annum.
Item remittit fructus male perceptos
Item dat gratiam expectativam
ad tres collaciones, et ad presen-
tia valoris cenae annuorum
Item dispensat cum nobilibus ad

quatuor incomparabiles cum alijs
ad tria et ad unum regular.

Item ad quatuor pro illegimo et ad ordi-
nes, et ad successione et ad honores,
et officia.

Item dat licentiam de non promovendo
ad septennio

Item concedit quod illegimo no teneant
facere mentione de defecta in qui-
buscuq; amissionib;

Item de promovendo ad ordines quot-
cumq; etiam ex tempore, etiam in
curia.

Item dat licentia absolendi parochianos,
etiam in casibus reservatis ordina-
rijs.

Item ammiratione nota

Item concedit facultate resignandi;

et permittand. Ex curiam tam

conclauit quam illi qui in eorū

favorem etiam si simpliciter resi-

gnauerint cum derogat. regula

de infirmis et sup. petitionis gratias

Item mandat expediri literas gratias

super omnibus p. m. m.

Item quod deus p. d. e. t. r. a. p. t. u. m. p. t. i.

sub datū Rome apud sanctū Petrum

in die Coronationis

Multas et alia privilegia adduntur,

et minimeur secundu conclauis

caz petitionem et Pontificis volun-

tatem

Si superent tempus poterunt ad scrutanda
 faciend, deuenire quoniam secun-
 dem constitutionem Pij quarti Car. 14
 post ingressum conuocato omni mora
 post posita atq, etiam omnia capitulos
 predictos, in sessione que primis diebus
 fieri solent, ut diximus electionis ne-
 gotio uacent, et singulis diebus conti-
 nuu faciant et in primo scrutatio
 excedere liceat

Scrutinium constat suffragij clausis qui
 sup unus quisq, Car. 14 uocari iubet
 cui magis placet, et in suffragio potest
 quisq, Car. 14 nominare unum uel plures
 et primo ponet nomen ipsius eligentis
 deinde nomen electi, uel nomina deoꝝ

Si plures nominaverit et secreta sunt
Eor suffragia re Summaris respectibus
liberitas diminuat nec aut impediat?

ideo obignatur usq ad nomen electi

et nominati, et utitur datur Ep
Card. N. tit. S. et 2 locisq signa-

tive Etigo in sumum Pontificem

D. M. D. Carlem N. Hec ultima

part Veri licet sit computata tunc

no est obignata ut possit legi no-

men electi et nominati

Quotidie igitur servitium potest et debet

fieri, solet autem fieri ante pradium

tantummodo celebrata namq Missa

per R. D. sacristam, Magister cere-

moniarq etia voce clamat sabella

afferantur eum quilibet consuetudo
 pro Card. affere tabella in forma et
 ab amissa operum omnibus ex sacro
 S. Pauli ubi Miraculata fuit et
 clauso ostio

Imponunt quaedam capitula ad Card. et
 spectantia in futurum Pontifice observan-
 da et a quolibet Card. manu propria
 subscribuntur in eadem forma et uni-
 cuique Cardinalium datur exemplum dictorum
 capitulorum subscriptum. Et omnes et sin-
 guli Epi. presbiteri et Diaconi S. R. E.
 sac. ut infra pro bono et felici regimi-
 ne reg. conservat. statim subscriptum
 iuramus, et promittimus quod si
 quis ex nob. clericis fuerit in Papa

statim post electionem de se celebratam
Iurabit, et promittet p[ro] se et simpli-
liter, et bona fide servare et reman-
nere cum effectu omnia et singula
infra scripta nec non et publi-
citer in d[omi]ni capitula continentia quae
erunt in d[omi]ni electione Pontificis
p[ro] se et manu propria signabit nec
non infra tres dies infra coronatio-
nem suam dabit et bullas omnia
p[ro] se et capitula continentia quae erunt
in d[omi]ni electione Pontificis p[ro] se et
capitula sunt. Nec qui sequuntur
Et quia variantur fere semper in qualibet
Sede vacante. Ita variantur. Sic
d[omi]ni. fere omnia d[omi]ni capitula respiciunt cum

publicam cum magis privata fertur
 utilitate et privilegia exemptionis
 et gratia.

In fine vero hinc capitulos appositum sunt
 sequentes tenentur: Ego N. deus in
 sum Pontifice prima die et vigilia
 primis et Juno Mercurii et adimplere
 et in omnibus operibus omnia pure sine
 pluribus et bona fide utique cum
 effectu ad libertatem sine aliqua cau-
 sat. Verborum ita me deus docuerit
 et de sancti dei Evangelia.

Hoc vero factum in die et vigilia 1. N. C.
 Car. Missati Rome congregatis in
 conspectu ante altari in quo Roma
 communis celebrari sicut supra.

inter nos unanimiter et concorditer
ordinata pro defensione ^{ce fidei}
et libertatis Ecclesie pro reformat^{ne}
Ecclesie in universis libertatibus, et pa-
ri inter futurum Pontificem et sep-
timum S. R. E. ^{frat} confirmando
Juramentum ad S. dei Evangelia cor-
poraliter per nos facta et ab eis al-
terius personarum, ac nos ante pub^{li}
Infrastructis tam personis Ecclesiarum
nomine S. R. E. ac sacri Collegij
nostri et omnium quos interest vi-
pulantibus q^uo^o apud nos n^orum q^uo^o
assumptus fuit ad apicem Apostola-
tus, omni dolo fraude, et machinatione
venenitibus et omni pernicie except^{ne}.

se mota senescit, et adimplebit omnia
 et singula in d. scriptis contenta nec
 illis que eos aliter contradicunt di-
 recte, vel indirecte publice, vel occulte
 quodq; post electionem, et ante publica-
 tionem, omnia et singula predicta ut
 prefertur, confirmabit, et approbabit
 auctoritate nostra, et deinceps peram-
 ptoniam faciet et perniciam
 fore: in omnibus et per omnia loca
 omnibus nobis et nostris et legibus
 suam subscriptam manu propria se
 obligabit.

Cyr. Jo. Ant. de bellomus Epus et Archiep
 Car. li. i. ca. promissio, et hinc, et inde
 manu propria subscripti, et in se

Card. ^{let} se subscribunt unus post alium
secundo ordine e gradibus electo
vero supra additur Imperator subscrip.
Ego Urbanus Catholica ecclesia electus
epus servus servorum domini, et me manu
propria subscripsit sup.
Deinde proponunt privilegia solita
concedi. Conclausi. it. rogant. q. Card.
ut veterem consuetudine obser-
vare velint, que capitula ubi loca
sunt confirmantur. Deinde decer-
nunt, ut ab omnibus subscribant.
et si secus Pontifice confirmata fore
primorum decretum aut tale est
Nos Ep. presbiteri, et diaconi S. R. E.
Card. ^{let} uniter electam representantes

pro electione futuri Romani Pontificis
 facienda in unitate s. spiritus in Con-
 clavi nostro simul congregati, prespi-
 cientes quod dilecti nostri familiares
 et alij qui in d. Pontifici nos servi-
 di remanent laetantur eorum rebus
 et rebus in d. conclavi nobis re-
 concludere non formidantur ut in
 illis vigiliis et aliis laboribus non
 parum sine eorum gravi iacu-
 ra sustinere non cessant, ac nimis
 et maiores et cum deat. ^{ne} moti
 promittimus et quilibet nostrum
 qui in Rom. Pontificiam clericali
 fuerit promittit quod omnia et singula
 beneficia quomodolibet qualificata
 ubicumque sint et in Romano curia
 vacantia et existentia cuius

117
curis annis ualens tammodi corti
storiale non sint nec ad S. R. C.
Cortiam collatione peruenire eisd
constat. Si pro rata dandi dendo
iuxta ordinatiōe deputatorum eundem
condemnat, conferre de illis et
providere nec non sumam sex mil
lium pueri anni in auro pro
Camera R. d. Cardinalis in Pon
tificam eligendi retinendam infra
mensam a die electionis nec non
quatuor annos panni rotati de
ratione forte per eos quolibet nec
non mandata de providendo cum
prerogativa, et alij gratijs privi
legijs et indulgijs concedi solitis pro
ut latius in mandato, seu suppli
cationibus de super ampliendis

et signandi exhibebitur, ac et nunc
 volumus, promittimus, et decerni-
 mus, ac nostrum quilibet in Romae
 Pontifici^m suam fuerit, unquam promittit
 et decernit, omnino et singula eius
 consuevit, ut prefertur, cunctis,
 ac si inter Capta in pntis consuevit
 per nos facta in similibus, utriusque
 Julij, et Decretis consuevit, facta, facta,
 et putata cunctis, obligat^{us} robore et
 momenti fore, et esse, ac per rationem
 effectivam habere auctoritatem,
 et inane quicquid, per ipsam
 quomodo scientes, vel ignorantes
 advertari contigerit.

Decretum vero fuit ut ab
 omnibus subscriberent.

Quod si contingit aliquem Cardinalem esse
in morbo deponere in Camera sua in
eius Camera non interposita tali
congregⁿⁱ ad eam Camera per magnam
ceremoniam deferant. Et septa
ab illis per quosdam, curata, et subterpreta
ut ab eis et infirmis confirmant.
Et subterpreta sunt de Bullis
et quibusvis alijs in S. congreg^{ne}
per alios factis, et approbatis, adhi-
bitis et rescriptis, et ipse Mag^r. Cren-
natis reger. de mand. Reg^m. h.
Secum et nomine sui collegij
Isti per alios si Cardinalibus eade bitur
sententiam per se minus in aliam
Eoram, eodiem difect, ubi autem

Tenentur ad unanimitatem hoc mod. fit.
 Deum ut successu reliqui per
 ordine inuigunt, et ad Altare
 pergunt, et genibus flexis pariter
 Rex Altari inmittunt in Calicem
 schedulam in qua voca dano
 um, et pluribus ad Pontificatu
 ste auct. ad inuigunt uoced
 scerua in Calicem deueniatur
 Deum p. Presbiter, et p. biam
 ny a sed. by hui dixerunt
 altare conpendunt, ubi est Calix
 aureus parua cooperay, prepa
 racy ad impunenda d. suffragia
 scerua, et ubi inuigunt si ay
 inuigunt Calicem et unum

confidentes Jure Altare in Decano
 usq; ad sine sententia quod semel
 dicitur in Jure sui non tenet
 in Calice p. omnia et exponit 2
 presb. 3° Diaconos sub
 hoc qd ad tota p. mandata accedat
 mittantur hoc con. p. a. unum
 ad unum sub. a. q. p. q. 3° n.
 de p. d. in d. p. p. p. p. p.
 Diaconos p. ad accipienda beata
 euntia p. p. p. in sua altaria
 unum autem p. p. p. p. p. p.
 usq; Diaconos aut. hoc n. p. p. p.
 vita remanent Jure altare
 ordinari et ad q. p. p. p. p. p.
 p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 in man. dextera elevata, ab. p. p.
 p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.

ultra modum horum vestra vel
 e pluribus hinc sunt vestra
 ad cartam H. H. Grotan trina
 Deinde deinde ut est alij ordine
 supra ferre, vestra sua perignit
 variis suffragij, Vocatur in sacellu
 piagi ceremoniarum, quiculi passim
 videntur searum quoddam alij pau
 lo altius et minus parvo rotato
 doquestru ante gradus ipsius altaris
 exire, item violetis tunc talis
 na continentur cum vestra violeta hinc
 tali searum deponit et Intus
 illis caribus primis sub vno pipe
 pro searum deponit terquidaltore
 faciem ad Cartes in parvis ter
 bellis illis preparat, sedem
 vltis vltis alij suis hinc vltis

deumque curis, Securus tygany in
 pise detudo, Inis clara pace, In
 dno Inim fepu opo, et ludo ois
 dependunt. Honer, Asupri calice
 manu fribus, manuz, defers
 pateriam by Calice ei. nemo —
 Eratendo sedidat ysa, cafrudi.
 et inis fien laborat, ne, que p.
 neq, llo loco inulto fentit. lo
 pofici preat, fone anetit. e
 calice sedidat, omnes fepu
 fcamo ilo preparati, cralli
 pofit, p. sedidat que poma
 inter uenit. ea explicans fceore
 Legit p. deinde eand, pofitit
 ludo p. pofitio illud ludent.
 qui tradit ead, adula p. tra
 cono illidem sedidat ne fande,

14
cum legitur de hereditate
ut ab eorum legibus et
quibus in qua in dicitur et dicitur
nominantur et dicitur in
sumum. Per hoc est in reli
que omnes explicantur et
sunt de manu in manu
et legantur et dicitur et dicitur
et dicitur et dicitur et dicitur
In legantur. et dicitur, Cardinales
trigula signat quod dicitur
quod et dicitur et dicitur et dicitur
ment in quibus dicitur in quo
sunt in pressa nominum dicitur
corum quod dicitur et dicitur
libellum positum sibi ante, in
eod, autem dicitur et dicitur et dicitur
viam dicitur, cum linea, usque

5. *Magister Johannes de ...*
Alexanderius 111
Santo fuentis

Ne autem lites vel acant. nec p...
 stantur, ut vno iure oculis n...
 sine sententia iudicis p...
 quot saluunt vota et in sine
 memery,

In fine numerus ledela que fut
 tot quot castes in Carthani u
 quodis quibus in quatuor ledela
 in abatu,

Perfero tena inio p...
 tatis ^{primus} in tuo solis suffragij
 et numerus, publicat, ut p...
 quotus quisque suffragia su
 brevis numerum Decanus castis
 subellomus. s. Georgij sic vobis gratia

41
dicitur vobis, in omni casu accelerandi. &
ita ut quod notavit, deinde
concedere in alij id notavit in
apparet

Reperimus in nemo habuit legem puerum
Vobis admittit, et tunc liquet
Vult accedere tunc dicit Ego
Vult accedere in nomen
Vobis meum, quod signatum
est tali signo, quo puerum
in notavit et reperto q. alium
in alio notavit tunc dicit
Ego accedo ad A. B. M. S. Cur. A. W.
Si accedit ad alium in suo voto, in notavit
in n. per se accedit ad eundem quia hoc
modo unus dicit duo vota, in vobis
Vobis in se dicit, prout per
Expectato in nemo accedit tunc
Deamus

Decantat ut si quis alius vult accedere
 accedat nulla assurgente ne loquente
 dicit Decantat finitum est sermone
 Et sic comburunt. Sicut suffragia oribus
 missis et aliis, deinde per fragorem
 accedunt ad cellulas proprias ad
 Franciscum...
 Votum legitimum nomen est electionis
 Sum. Pont. et Rom. timbat duobus
 tertius veluti non sumitur in Cor.
 hanc 56. lat. et sequitur ann. 18. Card. lin.
 qui sunt duo partes. Ceterum in Canabani
 existantia et unum deo. Ceterum salub.
 Sedatione. Ceterum nonat. non Pontifici
 quia tota decantat ad electione. Summi
 Pont. et Rom. per Vbi sermone seron
 in finitum obsequent. Decantat ad
 Salutatione in sum. Pont. et ad ad.

ratione, qui est modus eligendi
in sum Pontificatus et sequentior
quia Palam non videt recedere a
promissa, aut hinc factores illius
Card. quo ad Pontificatus conon
tas perducere non deest numerus
Votum integrum in hi alij viderent
periculum Creationis illius imminere
temere perterriti ne Pontifex fiat
sine ipsis ad illius gratiam sit. ton
vilianda vicinere sicut multi
qui ab eo Concilio et ita sepe
vixenere videmus in hi plus
valeat timor q. amor. uniusq. cer
tatem in primis salutare. q. papa
contendit. Et promissione ad eum
de secularibus Concilio quem
libenter se potuissent sine illis

Sentire tali electioni eamque acceptare
et de hoc semper in^m Instructione mandata
magis Comissarius aut Secretario
Collegij nec non p^rcedat. q^d t^{er}o iten^{us}
contingent fieri t^{er}minu^m fieri de
t^{er}mine sup^{er} ead^{em} electione, quod
fiat alij^{us} p^rohibito presentij
electionis ne quid denegatum
intelligat. Sicut electioni iam
facta a quocumq^{ue} nonnulli electus
nulla modo p^rcedat. videtur
ut hacten^{us} si Sed^e p^ratetur t^{er}o
minut^{us} in aliam^{us} Seram^{us} ad d^eo.

Hoc factu^m devenit^{us} ad semit^{us} Secret^{us}
et P^rinceps^{us} electus in Salute^m d^ei
Cardinalibus sedet in loco suo ant^{us}.
— Vbi^{us} Cartis^{us} subibat et more solite
de late^m cedule^m ubi^{us} Cardinalibus

in Calicem, et hinc altare contineat
 ipm latorum iam antea electi Pauli
 fuerit quibus concessum est. Sed et
 ante ipsius Curiam in Pontificis electi
 solent nunc nomen dicitur Curiam
 Liba annuam. Sarrum et amant gratia
 Quo peracto dum induitur Vestibus per
 officiales Interrogat. Quam nomine
 Velit vocari, quod dabo nunc induitur
 Vestibus pontificalibus phuriali
 Sella et mitra sicut in sede Pauli
 Seda antea hinc tollat sicut in
 Curiam gradatim prestat. Obedi
 no a Cardinalibus prestat. Sella
 indutis cappis violatis a quibus
 Curiam prestat. pedes non Pont.
 decipulat. deinde ceteras manus
 decipulat. deinde ceteras manus

et a Pontifice solemniter suscipi
tur et deorsum et papulo in
primo Tronco per gratia in Jerusalem
crucis abbatem publicat. In Tronco
Sanctissimo. Vobis gentium regnum
gratia Papa Salomon Constantini
H. gratia. nunc. Vobis. Vobis.
orate Deum pro. A. M. M. M. A.
tam defertur in sede Pontificia
udetur. S. Petri. Attentus a. C. A. L.
in salute Pontificia cum capis
Violateis. Vobis. pro. Vobis.
predecessoris. cruce. precedente
et. Constantini. Capelle. papalis. cum
sanctus. Te. Deum. laudamus
et. fada. omni. ante. vobis. ubi
fermat. S. pro. vobis. S. A. A. A.
pro. defertur. ad. vobis.

apud Romanos Petrus et Paulus cum
 phrysiis et mitra in capite
 sunt delatus fuerit infra illos
 sub data item in phrysiis abe-
 ditatis, pedes q² item deorsum
 et manibus et cardinalibus. Cui
 prescriptis panibus deorsum
 et nono deorsum in quibus
 datus Barometris. Relatus alij
 Sanctorum admittit ad os
 hunc pedis item in fedia colla-
 tatur, et defertur in Tabernis
 duplicem prudentem casibus
 prostrantur et magna comitan-
 tum cetera alta voce accu-
 mulante Vniat Vniat Papa H.
 Clapit per se in nullis dicitur ipse

Creationis Coronat in flamma
 s. Petri, statuto die 4. Aug.
 Ceterum qm. Oratorum quod h.
 Conventus qui in Pontifici
 electione creatus fuerit esse
 prohiber. In aut. Oratorum
 suscipit omnes ordines et
 consecratur Epus, postea coronatur
 tur Papa et in ipso Coronatur
 Clavigeris populo s. Petri
 Postremo Equitatus associatus a Car.
 dinalibus in statuto ad d. d. d.
 Janis Lateranensis Basilice per
 sessionem regnanda, cum sit illa
 ipsius Pape particularis.

...
 ...
 ...

Somma de' Capitoli affermati e giurati
 da Cardinali del Concilio
 da osservarsi da chi sarà
 Papa.

[Faint, mostly illegible handwritten text in Italian, likely the body of the papal bull or concordat.]

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript.]

[Partial view of handwritten text from the adjacent page on the right.]